

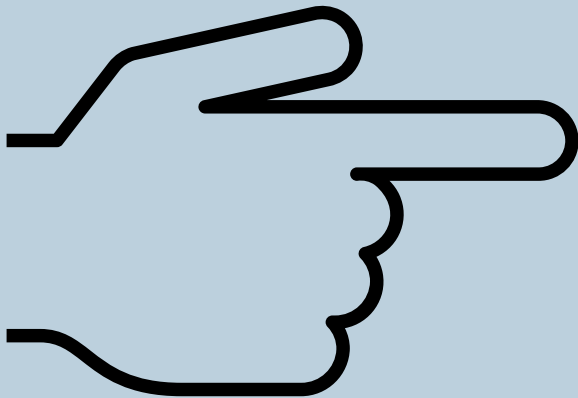
Julkaisuwebinaari:

**Päivitetyt vastuullisuuskriteerit
eläinperäisten tuotteiden hankintoihin**

5.9.2024

Osallistujille

- Tilaisuus tallennetaan ja se on katsottavissa kaksi viikkoa tilaisuuden jälkeen. Linkki tallenteeseen sekä esitysmateriaaleihin lähetetään osallistujille webinaarin jälkeen.
- Esityksen jälkeen on aikaa kysymyksille. Voitte kirjoittaa chattiin tai pyytää erikseen puheenvuoroa.
- Pidäthän muuten mikin mykistettynä webinaarin ajan.

Ohjelma

Klo 9.00

Tervetuloa ja tilaisuuden avaus
johtava asiantuntija Elina Muurimäki Motiva Oy

Kriteereiden esittely
johtava asiantuntija Suvi Sippola Motiva Oy

**Sikavan, Nasevan ja muiden ETT:n
järjestelmien rooli hankintakriteereiden
todentamisen keinona**
toiminnanjohtaja Ina Toppari,
Eläinten terveys ETT ry

Keskustelua ja yhteenveto

Klo 10.00

Tilaisuus päättyy

Päivitystyön tausta

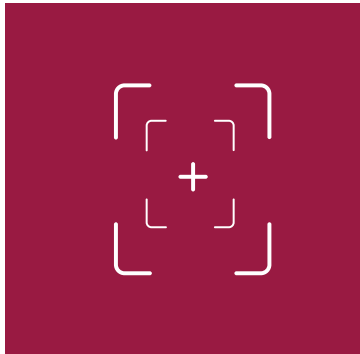
- Julkiset elintarvike- ja ruokapalveluhankinnat merkittävässä roolissa kestävän ruokajärjestelmän rakentamisessa.
- Vastuullisilla hankinnoilla voidaan edistää kaikkia kestävän kehityksen eri tavoitteita, vahvistaa huoltovarmuutta sekä omavaraisuutta Suomessa.
- Vuonna 2020 julkaistussa kansallisessa julkisten hankintojen strategiassa on tavoitteet kestävän ruokajärjestelmän edistämiseksi vastuullisten ja kestävien ruokahankintojen kautta.
- Keväällä 2023 maa- ja metsätalousministeriö asetti Lihan kestävyyskriteerien työryhmän. Työryhmän työssä määritettiin useita julkisiin hankintoihin liittyviä toimenpiteitä, joita kehittämällä lihan kestävyyskriteerityötä voidaan viedä eteenpäin.

Päivitetyt tuotekategoriat

1. Kaikille eläinperäisille tuotteille yhteiset kriteerit
2. Sianliha ja sianlihatuotteet
3. Naudanliha ja naudanlihatuotteet
4. Maito ja maitotuotteet
5. Siipikarja ja siipikarjanliha sekä munat ja munatuotteet
 - Kalkkunanliha ja kalkkunanlihatuotteet (kokonaan uusi)
6. Lampaanliha ja lampaanlihatuotteet (kokonaan uusi)

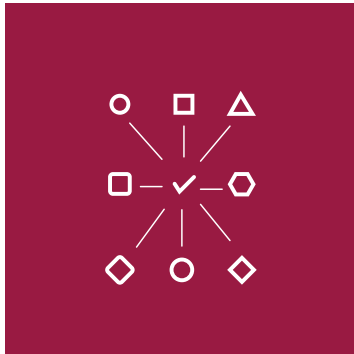
Kriteerien kehitysprosessi

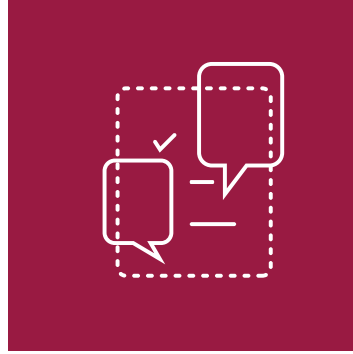
Selvitys nykytilasta
ja kehitystarpeista

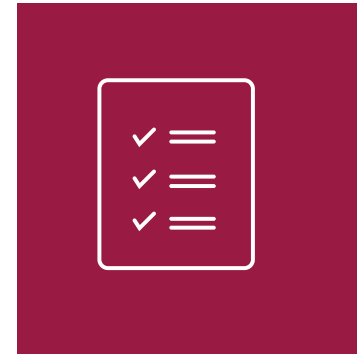
Alustavat
kriteeriluonnokset

Kriteeriehtotusten
kommentointi

Kriteerien työstö ja
julkaisu

Kriteerien
käytön seuranta ja
kehitys

Viestintä Viestintä kriteereiden kehitystyöstä sekä kriteereiden julkaisusta.

Kriteereiden esittely
johtava asiantuntija Suvi Sippola Motiva Oy

Kriteeripäivityksen tavoitteita

- Huomioida paremmin uusi eläintenhyvinvointilaki
- Huomioida eläinten ruokinnassa ja rehujen koostumuksessa tapahtuneita muutoksia
 - > Eläinten ruokinnalla ja rehuilla suuri merkitys ilmastopästäihin, luonnonmonimuotoisuuteen, metsäkatoon ja toisaalta eläinten hyvinvointiin
- Muita elintarvikealalla tapahtuneita muutoksia.
- Pohjana hyödynnettiin myös lihan kestävyyskriteerien työryhmän tekemää raporttia
- Erityistä huomiota haluttiin kiinnittää todentamisen helppouteen

Kriteeripankissa julkaistavat kriteerit ovat

- Hankintalain mukaisia
- Markkinatilannetta vastaavia = Kriteerit täyttäviä tuotteita/palveluita saatavilla
- Markkinaa kannustavia
- Syrjimättömiä
- Todennettavia
- Vertailukelpoisia
- Hankinnan kohteeseen liittyviä

Kriteereitä on kahden tasoisia:

- **Perustaso:** Suositus vastuullisuuden vähimmäistasosta.
- **Edelläkävijätaso:** Samoja kriteereitä kuin perustasolla, mutta tiukempia TAI kokonaan uusia kriteereitä. Edelläkävijätaso on haastavampi joko hankkijalle ja/tai tuotetta tai palvelua tarjoavalle yritykselle.

Kriteeriluonnokset 08/2024 ja lopulliset uudet kriteerit 09/2024

Kriteeriehtotukset

Kaikille tuoteryhmille yhteiset kriteerit	
Jatkuva juomaveden saanti	Uusi kriteeri
Vastuullisuusohjelma ja raportointi	Uusi kriteeri
Elintarvikkeen jalostajan energiatehokkuuden tehostamissuunnitelma	Vanha kriteeri, ehdotettiin poistettavaksi

Uudet lopulliset kriteerit

Kaikille tuoteryhmille yhteiset kriteerit	
Jatkuva juomaveden saanti	Uusi kriteeri
Vastuullisuusohjelma ja raportointi	Uusi kriteeri
Elintarvikkeen jalostajan energiatehokkuuden tehostamissuunnitelma	Vanha kriteeri pidetään

Kaikille eläinperäisille tuotteille yhteiset kriteerit

Kriteerin nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Perustelut
Jatkuva juomaveden saanti	<p>Eläimille on mahdollistettu jatkuva juomaveden saanti.</p> <p>Jatkuvasti saatavilla olevaa vettä ei kuitenkaan edellytetä:</p> <ol style="list-style-type: none">1) vastasyntyneelle tai -kuoriutuneelle eläimelle;2) eläimelle, jonka vedensaantia on eläinlääketieteellisestä syystä rajoitettava;3) kun vesi sääolosuhteiden takia jäätyy sellaisissa vasikoiden siirrettävissä ulkokarsinoissa, joissa vasikalla on käytössään vain kevytrakenteinen säänsuoja. Vasikalle on tällöin tarjottava vettä vähintään kolme kertaa päivässä.4) Lyhytaikaisen tarhauksen tai kuljetuksen aikana.	<p>Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).</p> <p>Toimittaja antaa pyydettyä selvityksen kyseisen maan eläinsuojelulaista tai toimenpiteistä, millä mahdollistetaan jatkuva veden saanti.</p>	Perustaso	Eläinten hyvinvointi	<p>Jatkuva veden saanti on merkittävä eläinten hyvinvointikysymys.</p> <p>Vaatimus on myös Suomessa vuonna 2024 voimaantulleen eläinten hyvinvointilain mukainen.</p>

Kaikille eläinperäisille tuotteille yhteiset kriteerit

Kriteerin nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Taustatietoa ja perusteluita
Vastuullisuus-ohjelma	<p>Elintarvikkeen tuottajalla tulee olla vastuullisuusohjelma tai -suunnitelma joka tähtää vastuullisuuden parantamiseen.</p> <p>Vastuullisuusohjelmasta tulee käydä ilmi toimittajan tekemät toimenpiteet esimerkiksi ilmastopäästöjen vähentämiseksi, eläinten hyvinvoinnin lisäämiseksi, luonnon monimuotoisuuden edistämiseksi ja työntekijöiden oikeuksien turvaamiseksi.</p>	<p>Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).</p> <p>Valitulta toimittajalta pyydetään sopimuskauden alussa vastuullisuusohjelman tai -suunnitelman toimittamista.</p>	Edelläkävijä taso	Vähähiilisyys, Eläinten hyvinvointi Luonnon monimuotoisuus	<p>Suuremmilta yrityksiltä edellytetään jo CSRD direktiivin mukaisesti vastuullisuustavoitteiden seuranta ja raportointia vuodesta 2025 alkaen.</p> <p>Vaitimalla tuottajalta vastuullisuusohjelmaa tai selvitystä nähtäväksi, voidaan todentaa osaa muista vastuullisuusvaatimuksista ja osoittaa asiakkaiden olevan kiinnostuneita yrityksen tekemästä vastuullisuustyöstä.</p> <p>Vaativuudesta ei kannata edellyttää pienhankinnoissa, joissa on todennäköistä tarjoajien olevan pienyrityksiä tai yksittäisiä tiloja.</p>

Kaikille eläinperäisille tuotteille yhteiset kriteerit

Kriteerin nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Taustatietoa ja perusteluita
Elintarvikkeen jalostajan energiatehokkuuden tehostamissuunnitelma	<p>Elintarvikkeen jalostajalla on kirjallinen toimipaikkakohtainen energiatehokkuuden tehostamissuunnitelma, joka sisältää vähintään seuraavat kohdat:</p> <ul style="list-style-type: none">- nimetty vastuuhenkilö energiatehokkuustoiminnalle- energiankäyttö on tunnistettu selvittämällä ja kirjaamalla toimipaikkakohtaisesti energiankulutus energialajeittain (sähkö, lämpö, polttoaineet)- energiansäästötavoite on asetettu (MWh) vuoteen 2025 asti- vuosittaisen energiansäästötavoitteiden toteutumisen seurannan suunnitelma.	<p>Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).</p> <p>Valitulta toimittajalta pyydetään sopimuskauden alussa kuvaus, joka kattaa vähintään vaatimuksessa esitetyt kohdat.</p>	Edelläkävijätaso	Energiatehokkuus	<p>Energiatehokkuutta laajemmin vastuullisuutta voidaan seurata käyttämällä kriteeriä vastuullisuusohjelman tai suunnitelman toimittamisesta.</p> <p>Vaativuudesta ei kannata edellyttää pienhankinnoissa, joissa on todennäköistä tarjoajien olevan pienyrityksiä tai yksittäisiä tiloja.</p>

Sianliha ja sianlihatuotteet

Kriteeriehtotukset

Sianliha	
Puudutus kastraatiossa	Uusi kriteeri
Vapaa porsitus 50 % lihasta tultava tiloilta, joissa vapaa porsitus	Uusi kriteeri
Palmuöljytön eläinten ruokinta	Uusi kriteeri
Teollisten sivuvirtojen tai elintarvikejätteen käyttö rehuna Rehun raaka-aineena käytetty teollisiin sivu- tai jätevirtoihin perustuvia raaka-aineita	Uusi kriteeri
Sertifioidun soijan käyttö	Aiemmin edelläkävjätaso, nyt ehdotettu perustason kriteeriksi
Soijan käytön vähentäminen ja sertifioidun soijan käyttö	Aiemmin pelkät soijan käytön vähentämiseen liittyvät toimet

Uudet lopulliset kriteerit

Sianliha	
Kivunlievitys kastraatiossa	Uusi kriteeri
Vapaa porsitus 50 % lihasta tultava tiloilta, joissa vapaa porsitus	Uusi kriteeri
Palmuöljytön eläinten ruokinta	Uusi kriteeri
Teollisten sivuvirtojen tai elintarvikejätteen käyttö rehuna Rehun raaka-aineena käytetty x % teollisiin sivu- tai jätevirtoihin perustuvia raaka-aineita	Uusi kriteeri
Sertifioidun soijan käyttö	Perustaso
Soijan käytön vähentäminen ja sertifioidun soijan käyttö	Edelläkävijätaso

Puudutuksen
käyttöön otossa
siirtymäaika,,
voimaan
1.1.2027

Saatavuus voi
vaihdella +
todentamisen
haaste

Sianliha ja sianlihatuotteet

Kriteerin nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Perustelut
4 Kivunlievitys kastraatioissa	Porsaiden kastraatioissa on käytettävä kivunlievitystä.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Valittu toimittaja antaa pyydettyä selvityksen kyseisen tuotteen tuotantomaan eläinsuojelulaista.	Perustaso	Eläinten hyvinvointi	Kivunlievityksen käyttö on merkittävä eläinten hyvinvointikysymys. Puudutus kastraatioissa on tulossa lakisääteisesti voimaan Suomessa 1.1.2027 alkaen.
6 Palmuöljynkäyttö eläinrehuna	Aikuisten sikojen ruokinnassa ei käytetä lainkaan palmuöljyä.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).	perustaso	Luonnon monimuotoisuus	Palmuöljyä viljellään osittain turvemaidilla, jotka on raivattu sademetsistä. Tästä johtuen palmuöljyn ilmastovaikutukset ovat muita öljyraaka-aineita suuremmat. Sademetsät ovat myös lajikirjoltaan erittäin monimuotoisia ja niiden raivaamisella yksipuoliseen viljelykäyttöön on suuri luonnon monimuotoisuutta heikentävä vaikutus. Siksi palmuöljyn käyttöä elintarviketuotteissa tai elintarviketeollisuuden prosesseissa pyritään vähentämään. Palmuöljyä ei enää käytetä Suomessa aikuisten sikojen ruokinnassa.

2. Sianliha ja sianlihatuotteet

Kriteerin numero ja nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Perustelut
8 Sertifioidun soijan käyttö ruokinnassa	<p>Jos eläinten ruokinnassa käytetään soijaa, tulee joko sertifiointilla tai alkuperä varmentamalla osoittaa että</p> <ul style="list-style-type: none"> - soijan viljelty ei aiheuta metsäkatoa. -torjunta-aineiden ja vesivarojen kestävä käyttö <ul style="list-style-type: none"> · paikallisen ja kansallisen lainsäädännön noudattaminen · hyvät työolot viljelysten työntekijöille (kts kriteeri työ- ja ihmisoikeudet) · alkuperäisasukkaiden oikeuksien ja perinteisten viljelymenetelmien huomioiminen. 	<p>Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).</p> <p>Round Table on Responsible Soy (RTRS), ProTerra tai muu FEFAC:n tunnustaman standardin mukainen sertifiointi tai muu todistus, joka täyttää kriteerin vaatimukset.</p> <p>Valitun toimittajan on toimitettava selvitys sopimuskauden alussa tai esimerkiksi 6 kk kuluttua sopimuksen alkamisesta.</p>	Perustaso	Luonnon monimuotoisuus	<p>Euroopassa käytettyä rehusojaa viljellään muun muassa Etelä- ja Pohjois- Amerikassa sekä Euroopassa.</p> <p>Soijan viljely trooppisilla alueilla voi aiheuttaa metsäkatoa ja erityisesti sademetsäalueilla heikentää luonnon monimuotoisuutta.</p> <p>Sikojen ruokinnassa on siirrytty Suomessa käyttämään pääosin sertifioitua soijaa.</p> <p>Munituskanojen, broilerin ja kalkkunan tuotannossa soijaa joudutaan edelleen käyttämään jonkin verran ravitsemuksellisista ja eläinten hyvinvointiin liittyvistä syistä sekä korvaavien raaka-aineiden heikon saatavuuden vuoksi.</p>

Tämä kriteeri koskee myös siipikarjan lihaa ja lihatuotteita sekä kananmunia ja kananmunatuotteita

2. Sianliha ja sianlihatuotteet

Kriteerin numero ja nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Perustelut
9 Soijan käytön vähentäminen ja sertifioidun soijan käyttö	<p>Jos eläinten ruokinnassa käytetään rehua, jossa on soijaa, toimittajalla on oltava suunnitelma tai toimenpideohjelma soijan käytön vähentämiseksi tuotantotiloilla.</p> <p>Jos eläinten ruokinnassa käytetään soijaa, tulee joko sertifiointilla tai alkuperä varmentamalla osoittaa että</p> <ul style="list-style-type: none"> - soijan viljely ei aiheuta metsäkatoa. -torjunta-aineiden ja vesivarojen kestävä käyttö - paikallisen ja kansallisen lainsäädännön noudattaminen - hyvät työolot viljelysten työntekijöille (kts kriteeri työ- ja ihmisoikeudet) - alkuperäisasukkaiden oikeuksien ja perinteisten viljelymenetelmien huomioiminen. 	<p>Toimittajan kuvaus (esimerkiksi viittaus ympäristöraporttiin, jossa on kuvattu toimet</p> <ul style="list-style-type: none"> · miten soijan käyttöä on pyritty vähentämään ruokinnassa ja/tai · aiotaan vähentää tilalla sopimuskauden aikana korvaamalla sitä esimerkiksi muilla kasvivalkuaisaineilla. <p>sekä käytetyn soijarehun osalta Round Table on Responsible Soy (RTRS), ProTerra tai muu FEFAC:n tunnustaman standardin mukainen sertifiointi tai muu todistus, joka täyttää kriteerin vaatimukset.</p> <p>Valitun toimittajan on toimitettava selvitys sopimuskauden alussa tai esimerkiksi 6 kk kuluttua sopimuksen alkamisesta.</p>	Edelläkävi-jätaso	Luonnon monimuotoisuus Huoltovarmuus	<p>Euroopassa käytettyä rehusojjaa viljellään muun muassa Etelä- ja Pohjois- Amerikassa sekä Euroopassa.</p> <p>Soijan viljely trooppisilla alueilla voi aiheuttaa metsäkatoa ja erityisesti sademetsäalueilla heikentää luonnon monimuotoisuutta</p> <p>Moni elintarviketuottaja on pyrkinyt vähentämään soijan käyttöä ruokinnassa ja sitä voidaan korvata luonnon monimuotoisuuden ja huoltovarmuuden näkökulmasta paremmilla valkuaislähteillä kuten herneellä ja härkävavulla.</p> <p>Munituskanojen, broilerin ja kalkkunan tuotannossa soijaa joudutaan edelleen käyttämään jonkin verran ravitsemuksellisista ja eläinten hyvinvointiin liittyvistä syistä sekä korvaavien raaka-aineiden heikon saatavuuden vuoksi.</p>

Tämä kriteeri koskee myös siipikarjan lihaa ja lihatuotteita sekä kananmunia ja kananmunatuotteita

Naudanliha ja naudanlihatuotteet

Kriteeriehtotukset

Naudanliha ja naudanlihatuotteet	
Soijattomuus nautojen ruokinnassa	perustaso
Eläinten kytkettynä pitäminen	Uusi kriteeri, perustaso tai edelläkävijätaso?
13 Nurmirehun käyttö Nurmirehun osuuden tulee aikuisten eläinten ruokinnassa olla yli 50 %.	Uusi kriteeri
14 Teollisten sivuvirtojen tai ihmiselle kelpaamattomien viljojen käyttö ruokinnassa	Uusi kriteeri

Uudet lopulliset kriteerit

Naudanliha ja naudanlihatuotteet	
Soijattomuus nautojen ruokinnassa	Perustaso
Eläinten kytkettynä pitäminen	Uusi kriteeri, perustaso tai edelläkävijätaso?
Nurmirehun käyttö Nurmirehun osuuden tulee aikuisten eläinten ruokinnassa olla yli 50%.	Uusi kriteeri
Teollisten sivuvirtojen tai ihmiselle kelpaamattomien viljojen käyttö ruokinnassa	Uusi kriteeri

Helposti todennettavissa lihanaudoilla 1.1. 2028 alkaen, nyt toteutuu luomussa

Toteutuu aikuisilla eli yli 2 v sonneilla, mutta tyypillinen teurastusikä 1,5 - 2 v - > kriteerillä ei vaikutusta

Naudanliha ja naudanlihatuotteet

Kriteerin nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Taustatietoa ja perusteluita
Soijattomuus nautojen ruokinnassa	Eläinten ruokinnassa ei ole käytetty soijaa.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).	Perustaso	Luonnon monimuotoisuus	<p>Euroopassa käytettyä rehusoijaa viljellään muun muassa Etelä- ja Pohjois- Amerikassa sekä Euroopassa.</p> <p>Soijan viljely trooppisilla alueilla voi aiheuttaa metsäkatoa ja erityisesti sademetsäalueilla heikentää luonnon monimuotoisuutta.</p> <p>Suomessa nautojen ruokinnassa ei käytetä enää soijaa.</p>

Maito ja maitotuotteet

Kriteeriehdotukset

Maito ja maitotuotteet	
14 Soijattomuus nautojen ruokinnassa	Aiemmin edelläkävijätaso, nyt ehdotettu perustason kriteeriksi
15 Eläinten kytkettynä pitäminen Vähintään 80% maidosta on oltava peräisin eläimistä, joita ei ole pidetty kytkettynä parteen.	perustaso
16 Eläinten kytkettynä pitäminen Maito tai maitotuotteet tulevat tiloilta, joissa eläin voi liikkua vapaasti eikä se saa olla kytkettynä parteen.	edelläkävijätaso
17 Nurmirehun käyttö Nurmirehun osuuden tulee aikuisten eläinten ruokinnassa olla yli 50 %.	Uusi kriteeri
18 Teollisten sivuvirtojen tai ihmiselle kelpaamattomien viljojen käyttö ruokinnassa Aikuisten eläinten ruokinnassa on käytetty vähintään x % ihmiselle kelpaamattomia rehuviljoja	Uusi kriteeri

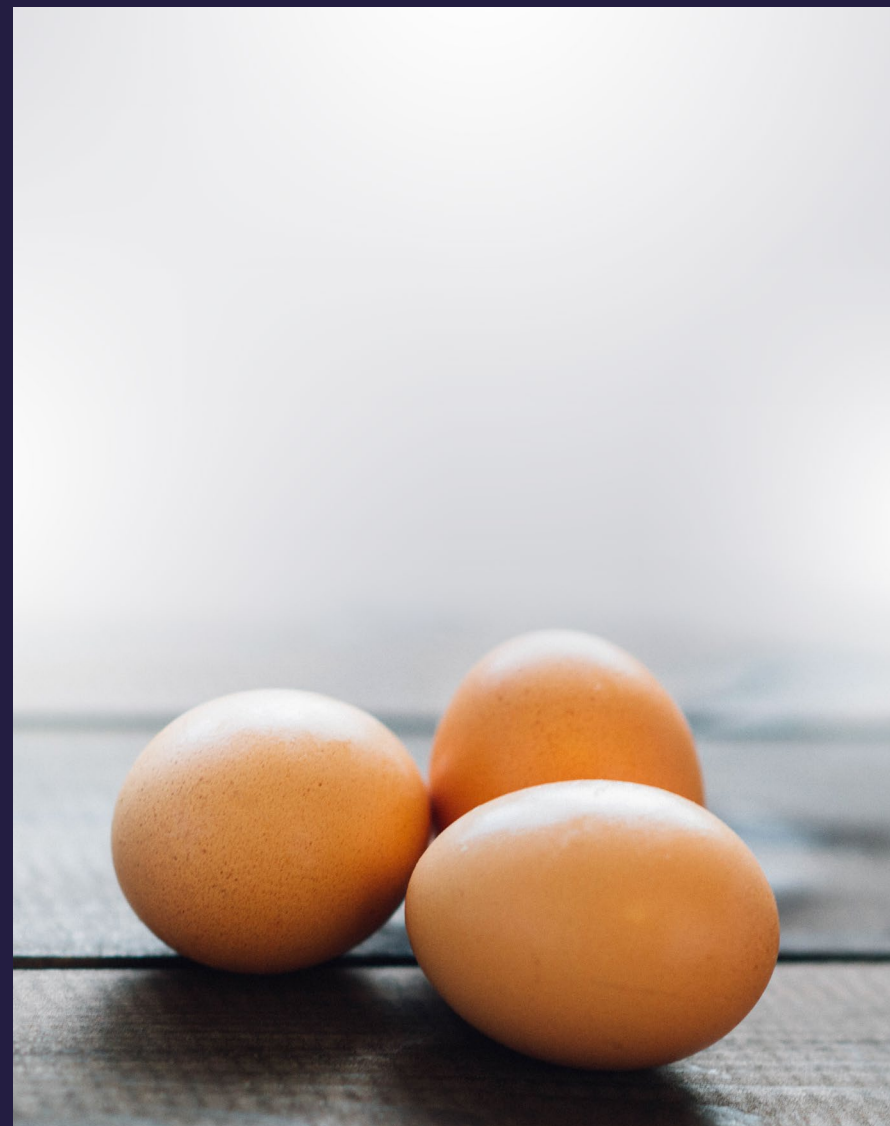
Kriteeriehdotukset

Maito ja maitotuotteet	
Soijattomuus nautojen ruokinnassa	Aiemmin edelläkävijätaso, nyt ehdotettu perustason kriteeriksi
Eläinten kytkettynä pitäminen Vähintään 80% maidosta on oltava peräisin eläimistä, joita ei ole pidetty kytkettynä parteen.	perustaso
Eläinten vapaana kasvatus Maito tai maitotuotteet tulevat tiloilta, joissa eläin voi liikkua vapaasti eikä se saa olla kytkettynä parteen.	edelläkävijätaso
Nurmirehun käyttö Nurmirehun osuuden tulee aikuisten eläinten ruokinnassa olla yli 50 %. Aikuiset eläimet ovat poikineita lehmiä.	Uusi kriteeri
Teollisten sivuvirtojen tai ihmiselle kelpaamattomien viljojen käyttö ruokinnassa	Uusi kriteeri

Maito ja maitotuotteet

Kriteerin nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Taustatietoa ja perusteluita
Soijattomuus nautojen ruokinnassa	Eläinten ruokinnassa ei ole käytetty soijaa.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).	Perustaso	Luonnon monimuotoisuus	Euroopassa käytettyä rehusoijaa viljellään muun muassa Etelä- ja Pohjois- Amerikassa sekä Euroopassa. Soijan viljely trooppisilla alueilla voi aiheuttaa metsäkatoa ja erityisesti sademetsäalueilla heikentää luonnon monimuotoisuutta Soijaa ei enää käytetä Suomessa nautojen ruokinnassa..
Eläimen vapaana kasvat	Maito tai maitotuotteet tulevat tiloilta, joissa eläin voi liikkua vapaasti eikä se saa olla kytkettynä parteen.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei) Vaatimuksen voi todentaa myös luomusertifikaattilla.	Edelläkä vijätaso	Eläinten hyvinvointi	Eläinten mahdollisuus liikkua on merkittävä eläinten hyvinvointikysymys. Parsinavetat ovat vähentyneet Suomessa merkittävästi ja uusi eläinten hyvinvointilaki kieltää uusien parsinavettojen rakentamisen.
Nurmirehun käyttö	Karkearehun osuuden aikuisten eläinten ruokinnassa tulee olla yli 50 % rehun tuorepainosta.. Aikuiset eläimet ovat poikineita lehmiä.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Toimittajan kuvaus tuotantotilojen rehujakaumasta esimerkiksi otteella tilojen ruokintasuunnitelmasta tai ruokintaseurannasta tai kokonaisarvona tuotantoketjun tasolla.	Edelläkä vijätaso	Huoltovarmuus luonnonvarojen säästö vähähiilisyys	Nurmen käyttö ruokinnassa pienentää naudanlihan ilmastovaikutuksia verrattuna ihmisravinnoksi kelpaavien kasvien käyttöön. Karkearehu sisältää pääasiassa heinää, nurmea kortta, olkea sekä nurmipohjaista säilörehua. Kriteerin käyttö maitotuotteissa edellyttää markkinavuoropuhelua toimittajien kanssa saatavuuden varmistamiseksi.

Siipikarja ja siipikarjanliha sekä munat ja munatuotteet

Kriteeriehdotukset

Siipikarja ja siipikarjanliha sekä munat ja munatuotteet	
19 Vapaa liikkuminen	Aiemmin edelläkävijätaso, nyt ehdotettu perustason kriteeriksi
20 Sertifioidun soijan käyttö	Aiemmin edelläkävijätaso, nyt perustaso
21 Tieto rehukoostumuksesta	Uusi kriteeri
22 Herne ja härkäpapu proteiinin lähteenä rehussa	Uusi kriteeri

Lopulliset uudet kriteerit

Siipikarja ja siipikarjanliha sekä munat ja munatuotteet	
Vapaa liikkuminen	perustaso
Sertifioidun soijan käyttö	perustaso
Soijan käytön vähentäminen ja sertifioidun soijan käyttö	edelläkävijätaso
21 Tieto rehukoostumuksesta	Uusi kriteeri
22 Herne ja härkäpapu proteiinin lähteenä rehussa	Uusi kriteeri

Siipikarja ja siipikarjanliha (sis. kalkkuna) sekä munat ja munatuotteet

Kriteerin nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Taustatietoa ja perusteluita
Eläimen vapaa liikkuminen	Broilereita, kanoja tai kalkkunoita ei ole kasvatettu häkeissä tai virikehäkeissä, vaan niillä on vapaa mahdollisuus liikkua.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei) Vaatimuksen voi todentaa myös luomusertifikaattilla.	Perustaso	Eläinten hyvinvointi	Eläinten vapaa liikkuminen on merkittävä eläinten hyvinvointikysymys. Suomessa häkkikanaloista ollaan luopumassa. Noin 80 % kanoista ja 100% broilereista on Suomessa lattiakasvatuksessa ja kaikki kalkkunat kasvatetaan Suomessa lattiakasvatuksessa. Ulkomailla häkkikanaloita on kuitenkin yhä käytössä.

Kalkkunanliha ja kalkkunanliha- tuotteet

Kriteeriehtotukset

Kalkkunanliha ja kalkkunanlihatuotteet	
23 Nokkien kynsien ja helttojen typistämiskielto	Uusi kriteeri
24 Jalkapohjien kunnon arviointi	Uusi kriteeri
25 Salmonellavapaus	Uusi kriteeri
26 Mikrobilääkkeiden käyttö eläinten hoidossa	Uusi kriteeri
27 Kalkkunan tuotantotapa	Uusi kriteeri
28 Eläinten tainnutus ennen teurastusta	Uusi kriteeri
29 Sertifioidun soijan käyttö	Uusi kriteeri
30 Tieto rehukoostumuksesta	Uusi kriteeri
31 Herne ja härkäpapu proteiinin lähteenä rehussa	Uusi kriteeri

Lopulliset uudet kriteerit

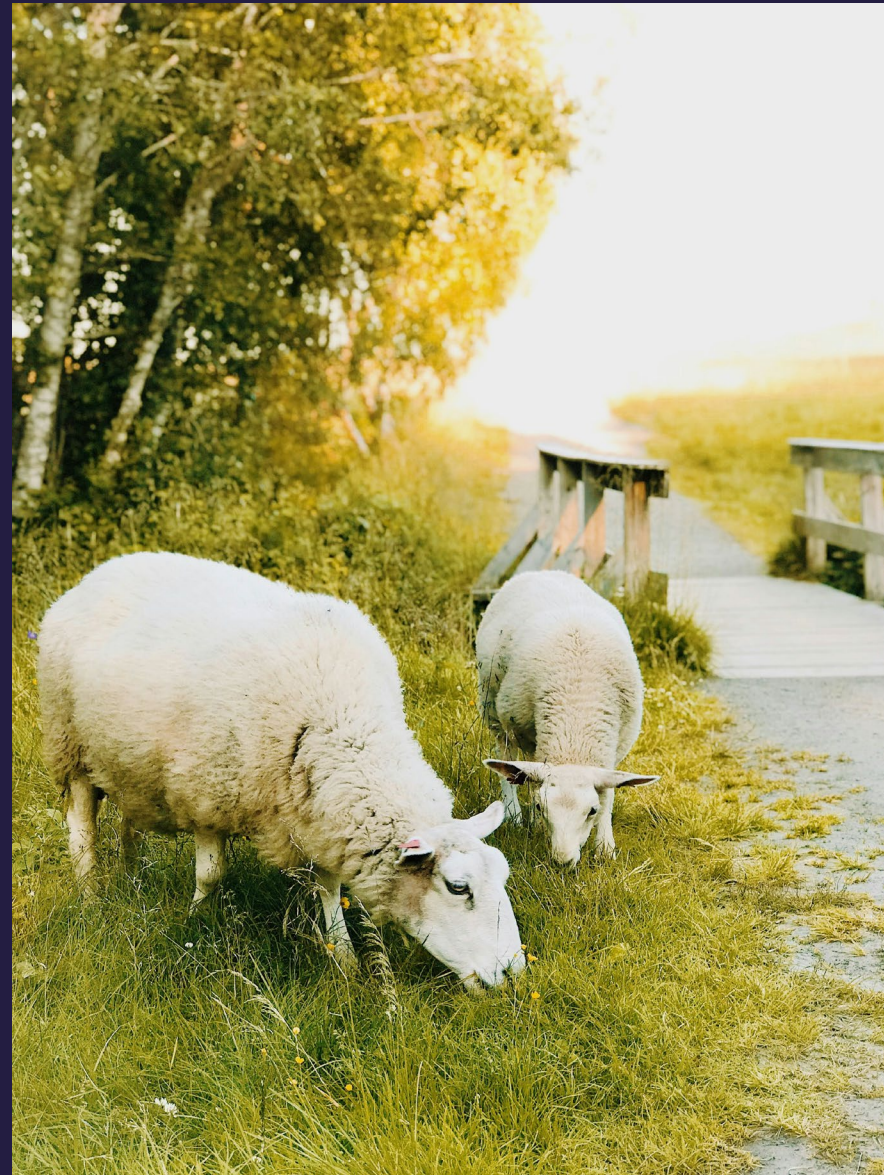
- Kahta kriteeriä lukuunottamatta kalkkunakriteerit yhdistettiin siipikarjakriteereihin
- Tieto rehukoostumuksesta ja herne ja härkäpapu proteiinin lähteenä rehussa jäivät pois.

Kalkkunanliha ja kalkkunanlihatuotteet	
24 Jalkapohjien kunnon arviointi kalkkunoilla	Uusi kriteeri
27 Kalkkunan tuotantotapa	Uusi kriteeri

Kalkkunanliha ja kalkkunanlihatuotteet

Kriteerin nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Taustatietoa ja perusteluita
Jalkapohjien kunnan arviointi kalkkunoilla	Tuotteeseen käytetyn kalkkunanlihan on oltava parvesta, jonka kalkkunoiden jalkapohjien kunnan arviointiin on käytössä seurantamenetelmä.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Toimittaja kuvaa pyynnöstä käytössä olevan menetelmän	Edelläkävij ätaso	Eläinten hyvinvointi ja terveys	Jalkapohjien kunnan arvioinnilla mitataan eläinten hyvinvointia.
Kalkkunan tuotantotapa	Kalkkunaerän kasvatuksessa toteutetaan kerralla sisään – kerralla ulos –kasvatusperiaatetta, jossa kana- ja kukkountuvikot erotellaan ja ryhmät teurastetaan kerralla eikä niitä harvenneta kasvatuksen aikana. Kasvatuserien välillä on suoritettava tyhjennys, puhdistus, kuivaus ja desinfiointi.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei).	Perustaso	Eläinten hyvinvointi ja terveys	”Kerralla sisään – kerralla ulos” kasvatuksella tarkoitetaan, että kalkkunatilalla toimitaan kertatäyttöperiaatteella. Kasvatuserien välillä tilat tyhjenetään, pestään, kuivataan ja desinfioidaan. Kertatäyttö estää mahdollisten haitallisten mikrobin kulkeutumisen kyseiseen kasvatuserään (esim. kampylobakteeri) ja erätaukopesu ja -desinfiointi niiden siirtymisen seuraavaan kasvatuserään. Monissa maissa käytetään yleisesti harvennusmenetelmää (thinning out) jossa lintuja joko siirretään toiseen halliin tai lähetetään teurastukseen eri aikoina. Eläinten liikuttelu paikasta toiseen kasvatuksen aikana nostaa tautien leviämiskä, lisää eläimellä stressiä ja saattaa lisätä samalla myös ihmisten sairastumista. Kalkkunan alkukasvatus saatetaan tehdä samassa hallissa, josta linnut jaetaan omiksi ryhmikseen (kanat ja kukot). Kanat teurastetaan ennen kukkoja.

Lampaanliha ja lampaanlihatuotteet

Kriteeriehtotukset

Lampaanliha ja lampaanlihatuotteet	
32 Rutiininomaisten kehonmuokkaustoimenpiteiden kieltö	Uusi kriteeri
33 Mahdollisuus ulkolaidunnukseen	Uusi kriteeri
34 Mikrobilääkkeiden käyttö	Uusi kriteeri

Lopulliset uudet kriteerit

Lampaanliha ja lampaanlihatuotteet	
32 Rutiininomaisten kehonmuokkaustoimenpiteiden kieltö	Edelläkävijätaso
33 Mahdollisuus ulkolaidunnukseen	Perustaso
34 Mikrobilääkkeiden käyttö	Edelläkävijätaso

Varmista saatavuus markkinavuoropuhelulla!

Lampaanliha ja lampaanlihatuotteet

Kriteerin numero ja nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Taustatietoa ja perusteluita
32 Rutiininomaisten kehonmuokkaus-toimenpiteiden kieltö	Lihan on tultava lampaista, joille ei tehdä kehonmuokkustoimenpiteitä kuten mulesingiä, hännän ty pistämistä, kuminauhakastraatiota ja laparoskopista keinosiemennystä.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei). Toimittaja antaa pyydettyä selvityksen kyseisen maan eläinsuojelulaista joka koskee kyseistä vaatimusta.	Edelläkävijätaso	Eläinten hyvinvointi	Erilaiset kehonmuokkustoimenpiteet ovat eläimille kivuliaita ja aiheuttavat tulehdusriskin. Vaatimus on Suomessa vuonna 2024 voimaantulleen eläinten hyvinvointilain mukainen. Osassa maista nämä toimenpiteet on edelleen sallittu, osassa kielletty. Suomalainen lampaanliha täyttää vaatimuksen. Kriteerin käyttö vaatii markkinavuoropuhelua saatavuuden varmistamiseksi.
33 Mahdollisuus ulkolaidunnukseen	Lampaanlihan tai lampaanlihatuotteiden on oltava peräisin eläimistä, jotka ovat voineet laiduntaa tai muuten päästä ulkoilemaan yhtäjaksoisesti vähintään kaksi kuukautta vuodessa tuotantomaa määritellyn laidunkauden aikana.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei)	Perustaso	Luonnon monimuotoisuus Eläinten hyvinvointi	

Lampaanliha ja lampaanlihatuotteet

Kriteerin numero ja nimi	Kriteeriteksti	Todentaminen	Kriteerin taso	Kriteerin vaikuttavuus	Taustatietoa ja perusteluita
Mikrobilääkkeiden käyttö lampaanlihalle	Mikrobilääkkeitä, kuten antibiootteja käytetään vain sairaiden eläinten hoitoon eläinlääkärin määräyksestä ja valvonnassa.	Tarjoajan vakuutus vaatimuksen täyttymisestä (kyllä/ei)	Edelläkävijä taso	Eläinten hyvinvointi ja terveys	<p>Suomessa on lainsäädännöllä (Laki eläinten lääkitsemisestä (387/2014)) varmistettu mikrobilääkkeiden vastuullinen käyttö eläimille. Mikrobilääkkeiden käytöstä on pidettävä kirjanpitoa, jonka on oltava saatavilla pyynnöstä.</p> <p>Tiettyjä ihmisten vaikeiden bakteerisairauksien hoitoon tarkoitettuja lääkkeitä ei saa käyttää lainkaan eläimille. Joitain kriittisen tärkeitä antibiootteja saa käyttää ainoastaan, jos muut vaihtoehdot eivät esimerkiksi tutkimustulosten perusteella tehoa. Lainsäädäntö edellyttää myös, että eläinlääkärin on itse varmistuttava antibiootin tarpeesta.</p> <p>Kriteerin käyttö vaatii markkinavuoropuhelua saatavuuden varmistamiseksi sillä ulkomaisen lampaanlihan osalta lääkkeiden käytön käytännöistä ei ole välttämättä tarkkaa tietoa ja tiedon saanti voi olla haastavaa,</p> <p>Suomalainen lampaanliha täyttää vaatimuksen.</p>

Vastuullisuustavoitteet, joilla kriteereitä voi hakea ja suodattaa

Ekologinen kestävyys:

Vähähiilisyys
Energiatehokkuus
Kiertotalous ja jätteiden vähentäminen
Luonnon monimuotoisuus
Rehevöityminen
Haitallisten aineiden vähentäminen
Ilmanlaatu ja -saasteet
Vesistön ja maaperän pilaantumisen ehkäisy

Sosiaalinen kestävyys:

Työllistäminen
Ihmisoikeudet ja oikeudenmukaiset työolot
Osallistaminen ja osallisuus

Taloudellinen kestävyys:

Aluetaloudellisuus

Muut:

Innovatiivisuus
Eläinten hyvinvointi ja terveys
Elintarviketurvallisuus
Ravitsemuslaatu
Huoltovarmuus
Green deal

Lisätietoja Motivan asiantuntijoilta:

johtava asiantuntija Suvi Sippola, suvi.sippola@motiva.fi

asiantuntija Taneli Varis,
taneli.varis@motiva.fi

hankinnat@motiva.fi

www.motiva.fi

Sikavan, Nasevan ja muiden ETT:n järjestelmien rooli hankintakriteereiden todentamisen keinona

toiminnanjohtaja Ina Toppari, Eläinten terveys ETT ry

Yhteenveto

Tulossa syksyn 2024 aikana

- Vertaisoppimistilaisuudet – hakuaikaa 9.9.2024 asti
 - Elintarvikehankinnat 17.9.2024 klo 9-12 (täynnä)
 - [Ruokapalveluhankinnat 1.10.2024 klo 9-12](#)
- Nyt päivitettyjen kriteereiden julkaisu Kriteeripankkiin myös ruotsiksi ja englanniksi.
- Todentamisen keinoja yhtenäistetään elintarvikekriteereissä ja tarkennetaan mahdollisuuksien mukaan.
- Kriteeriryhmän kokoontuminen joulukuussa MMM:n johdolla.

www.kriteeripankki.fi/tuotekategoriat

Kiitos

@MotivaOy

www.motiva.fi